

Fond for lyd og bilde

Strategi 2026–2028

Innledning

Fond for lyd og bilde (FLB) er en uavhengig og dynamisk tilskuddsordning som fremmer produksjon og formidling av lyd- og filmopptak, og sikrer kollektiv kompensasjon til rettighetshavere innen musikk, scene og film. Fondet har en sentral plass i det norske virkemiddelapparatet ved å støtte profesjonelle kunstnerskap i det frie feltet, kompensere for lovlig privatkopiering av åndsverk og bidra til maktspredning og mangfold. Dette er viktige kulturpolitiske virkemidler som skal legge til rette for at bransjen som helhet kan skape og formidle ny kunst.

De kommende årene vil kunstfeltet stå i et spenningsfelt mellom økt digital distribusjon, nye rettighetsutfordringer og krav om bærekraftige produksjonsformer. Samtidig skjerpes konkurransen om offentlige midler, og forventningene til mangfold, transparens og tydelig samfunnsrelevans øker. FLB har en unik rolle i dette landskapet – som garantist for rettferdig kompensasjon, faglig sterke og uavhengige beslutningsgrunnlag, som ivaretar kunstnerisk frihet og armlengdes avstand i forvaltningen av offentlige midler. Ved å sikre faglig sterke og uavhengige beslutningsgrunnlag, og åpenhet i prosessene, bidrar FLB til at støtten treffer bredt, rettferdig og med respekt for kunstens egenverdi.

I perioden 2026–2028 skal FLB videreutvikles som et tilgjengelig, relevant og kunnskapsbasert fond med høy legitimitet. Fondet skal bidra til rettferdig fordeling av offentlige kulturmidler, styrke det kunstneriske mangfoldet og være en pådriver for bærekraft og åpenhet i kunstfeltet.

I 2026 gjennomgår Fond for lyd og bilde en viktig fornyelse av både søknadsstruktur og søknadsbehandling. Samtidig som ordningene forenkles for søkerne, har også selve vurderingsprosessen vært gjenstand for grundig nytenkning. Dette arbeidet vil prege fondets virksomhet i årene som kommer.

Gjennom en ny og forenklet ordningsstruktur vil FLB gjøre det enklere for kunstnere å orientere seg og søke støtte, samtidig som vurderingskvalitet og kunstfaglig skjønn ivaretas og styrkes. For å sikre bredere representasjon og økt mangfoldskompetanse vil fondet også aktivt bruke ekstern fagekspertise til å gi kontekst og innsikt til fagutvalgene.

Med en tydelig struktur, sterke fagmiljøer og høy brukertilgjengelighet skal Fond for lyd og bilde bidra til et mangfoldig, bærekraftig og profesjonelt kunstfelt. Strategien for 2026–2028 er et styringsverktøy for dette arbeidet og skal være retningsgivende for både utvikling og daglig forvaltning.

Forutsetninger

Det juridiske grunnlaget for Fond for lyd og bilde ligger i *forskrift om Fond for lyd og bilde*, *vedtekter for Fond for lyd og bilde*, styrets instruks for fagutvalg og behandling av markedsføringsordningen, samt styrets retningslinjer for de ulike tilskuddsordningene.

Fond for lyd og bilde tildeles årlig midler over statsbudsjettet. Fordelingen av midlene skjer etter fagfellelvurdering basert på kunst- og kulturfaglige skjønnsvurderinger, på armlengdes avstand fra politiske beslutninger og prioriteringer.

Fond for lyd og bilde utgjør den kollektive andelen av den norske ordningen for kompensasjon til rettighetshavere som er utsatt for kopiering av sine kunstverk til privat bruk.

Den individuelle delen av ordningen administreres av Norwaco. Samlet oppfyller disse to ordningene Norges forpliktelser etter Åndsverkloven § 26 og Opphavsrettsdirektivet.

Formål

Formålet til Fond for lyd og bilde går fram av §1 i forskriften:

Fondet skal fremme produksjon og formidling av innspillinger av lyd- og filmopptak og fordeles til beste for rettighetshavere innenfor musikk, scene og film.

Fondet er i tillegg en kollektiv kompensasjon til rettighetshavere for den lovlige kopiering av deres verker som skjer til privat bruk.

Overordnede mål for strategiperioden

1. Etablere et solid kunnskapsgrunnlag for beslutninger
2. Sikre rettferdig kompensasjon og like muligheter for søkere
3. Øke åpenhet og tilgjengelighet for brukere og interessenter

1. Etablere et solid kunnskapsgrunnlag for fondets utvikling

Fondet skal være en kunnskapsbasert aktør med evne til å identifisere utviklingstrekk, barrierer og behov i kunstfeltet, og omsette denne innsikten i både utviklingen og forvaltningen av støtteordningene. Et solid kunnskapsgrunnlag er avgjørende for å sikre at midlene treffer reelle behov, bidrar til mangfold og maktspredning, og styrker kunstnernes mulighet til å skape ny kunst på egne premisser og med full kunstnerisk frihet. Gjennom systematisk innhenting og analyse av data, dialog med feltet og bruk av ekstern fagekspertise skal fondet bygge en robust og helhetlig forståelse av kunstfeltets dynamikk sett opp mot fondets formål. Denne innsikten skal ligge til grunn for strategiske prioriteringer, utforming av kriterier og vurdering av søknader, slik at beslutningene oppleves som både faglig funderede og legitime.

Tiltak:

- Etablere en helhetlig statistikk- og kunnskapsbank som gir oversikt over søkermasse, tilskuddsfordeling, kunstnerisk representasjon og utvikling over tid, som grunnlag for strategiske beslutninger.
- Gjennomføre seminarer, bransjemøter og dialogprosesser for å samle innspill, dele kunnskap og fremme erfaringsutveksling mellom kunstnere, organisasjoner og forvaltningen.

- Utvikle systematiske metoder for å dokumentere, analysere og formidle tilskuddenes betydning – både til kunstfeltet, befolkningen og politiske beslutningstakere.
- Styrke bærekraft og mangfold som en vurderingsdimensjoner i søknadsbehandlingen og utrede insentiver som fremmer grønne valg og miljøbevisste produksjonsmetoder.
- Videreutvikle konsultasjonsplikt for å sikre representasjon og mangfoldskompetanse i fagfellevurderingene.

2. Sikre rettferdig kompensasjon og like muligheter for søkere

Fondet skal forvalte tilskuddsordninger som er treffsikre, rettferdige og tilpasset en digital og mangfoldig kunstøkonomi. I en tid der kunstverk distribueres og brukes på stadig flere digitale plattformer, er det avgjørende å sikre at ordningene speiler denne virkeligheten og ivaretar kunstneres rettigheter, inntektsgrunnlag og bærekraftige yrkesliv. Rettferdig kompensasjon handler ikke bare om økonomisk utbetaling, men også om forutsigbare rammer, tydelige kriterier og likebehandling av søkere uavhengig av sjanger, uttrykk eller distribusjonsform. Fondet skal derfor kontinuerlig justere virkemidlene i tråd med teknologiske og rettslige utviklingstrekk, samtidig som beslutningene bygger på solid fagkompetanse og har høy legitimitet i feltet.

Tiltak

- Arbeide aktivt for å styrke de økonomiske rammene i takt med økende kunstbruk i digitale kanaler og et stadig økende søknadsvolum, for å opprettholde treffsikkerhet og konkurransedyktige tilskuddsnivåer.
- Revidere og tydeliggjøre kriterier for kompensasjon og tilskudd slik at de reflekterer teknologiske endringer, rettighetsutvikling og gjeldende lovverk.
- Styrke faglig bredde og legitimitet i fagutvalgene gjennom bred og åpen rekruttering, kompetanseutvikling og eksterne fagkonsulenter for spesialisert faginnsett.

3. Åpenhet og tilgjengelighet for brukere og interessenter

Fond for lyd og bilde skal være lett å forstå, navigere og bruke – uavhengig av søkerens bakgrunn og erfaring. Åpenhet og tillit må prege hele prosessen, fra utforming av søknadsgrunnlag til rapportering og statistikk. Tydelige og tilgjengelige ordninger bidrar ikke bare til å senke terskelen for nye søkere, men styrker også legitimiteten i forvaltningen ved at alle aktører kan se hvordan beslutninger fattes og midler fordeles. I en kunstsektor preget av stor variasjon i uttrykk, organisasjonsformer, geografi og språklige forutsetninger, er det avgjørende å kommunisere på en måte som ivaretar både faglig presisjon og allmenn forståelighet. FLB skal legge til rette for at både informasjon, prosesser og resultater er åpne, forståelige og tilgjengelige for alle relevante målgrupper.

Tiltak

- Forbedre digitale løsninger og søknadsskjema med tydelig vekt på klarspråk, brukervennlighet og universell utforming.
- Utvikle variert og målgruppe-tilpasset informasjonsmateriell – inkludert video og trinn-for-trinn-veiledere – som gjør prosessen lettere å forstå for både nye og erfarne søkere.
- Tilgjengeliggjøre nøkkelinformasjon på flere språk, inkludert samisk og nasjonale minoritetsspråk, for å sikre bredere deltakelse og representasjon.

- Styrke fysisk og digital tilstedeværelse på relevante møteplasser, som bransjearenaer, seminarer og festivaler, for å synliggjøre fondet gjennom direkte dialog.
- Publisere og presentere årlig statistikk og analyser fra søknads- og tildelingsdata for å styrke transparens og gi innsikt i utviklingstrekk i kunstfeltet.